

Міністерство освіти і науки України
Національний Університет «Чернігівська Політехніка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

д.т.н., проф. О.О. Новомлинець

“ ____ ” _____ 2025р.

ПРОГРАМА

вступних випробувань (творчого конкурсу)
за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти
за спеціальністю D3 «Менеджмент»
за освітньо-науковою програмою «Менеджмент»
на базі освітнього рівня магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні кафедри

Менеджменту та адміністрування

протокол № 3 від 20.02.2025 р.

ЗМІСТ

1.	Загальні відомості	3
2.	Мета вступного випробування	3
3.	Характеристика змісту програми (опис основних розділів та їх короткий зміст)	3
4.	Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів	7
5.	Порядок проведення вступного випробування	8
6.	Структура екзаменаційного білета	8
7.	Критерії оцінювання вступного випробування	10
8.	Рекомендована література	10

1. Загальні відомості

Програма призначена для вступних випробувань за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти за спеціальністю ДЗ «Менеджмент» за освітньо-науковою програмою «Менеджмент» на базі освітнього рівня магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

2. Мета вступного випробування

Мета освітньо-наукової програми – підготовка докторів філософії з менеджменту за сферами економічної діяльності господарських систем шляхом здобуття ними випереджальних професійних компетентностей, достатніх для виконання оригінальних (підтверджується перевіркою на плагіат) наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, задля вирішення наявних проблем в умовах обмеженості ресурсів та середовища, що змінюється, з урахуванням європейських цінностей та принципів сталого розвитку суспільства.

Орієнтація освітньої програми. Наукові дослідження із розробки ефективних механізмів та моделей управління, стратегій та політик управління підприємствами з урахуванням їх виходу на зовнішні ринки, оскільки враховують сучасні тенденції розвитку менеджменту, специфіку управління в умовах поглиблення інтеграційних процесів України; спрямована на актуалізацію продовження наукової кар'єри в сфері менеджменту.

Особливості програми. Програма орієнтує на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису управління конкурентоспроможністю підприємств при виході його на зовнішні ринки, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень в сфері менеджменту підприємств, інтеграцію науки – бізнесу – суспільства, орієнтує на співробітництво із закордонними науковцями та грантову діяльність.

Метою вступного випробування є з'ясування рівня знань абітурієнтів зі спеціальності «Менеджмент».

3 Характеристика змісту програми (опис основних розділів та їх короткий зміст)

Основи менеджменту

Тема 1. Поняття, сутність і категорії менеджменту

Основи методології менеджменту. Закони, закономірності, принципи та методи менеджменту. Особливості менеджменту. Управлінські процедури й моделі процесу управління.

Сутність процесу управління. Функції менеджменту. Загальні та конкретні функції менеджменту.

Тема 2. Організація як функція управління

Організація як функція менеджменту. Основні принципи та складові функції організації. Види організаційних структур управління.

Проектування організації. Моделі проектування організацій. Ситуаційні чинники проектування організації.

Тема 3. Планування управлінської діяльності

Поняття планування як функції менеджменту. Основи теорії та практики планування і реалізації механізму планової діяльності. Основні умови ефективного планування. Особливості реалізації функції планування.

Тема 4. Функція мотивації в менеджменті

Сутність мотивації. Наукові сфери застосування та специфіка тлумачення терміну "мотивація". Процес переходу потреби в мотив, визначення та підходи до розуміння поняття «мотив».

Сучасні теорії мотивації. Зміст, характеристика, розробники та відмінності основних змістовних та процесійних теорій мотивації.

Тема 5. Організація управлінського контролю.

Поняття та процес контролю. Сутність, принципи, стадії, функції та види управлінського контролю. Класифікація систем контролю. Особливості здійснення контролю.

Тема 6. Комунікації в управлінській діяльності

Роль інформації в процесі комунікації. Основні поняття, місце і значення інформації в процесі комунікації. Структура та основні кількісні та якісні характеристики інформації. Класифікація та основні види інформації.

Управління процесом комунікації. Види і способи комунікації.

Інформаційні та комунікаційні технології в управлінні. Поняття електронної комерції та її категорії.

Тема 7. Організаційна культура та етика в системі менеджменту

Сутність, компонентна структура, типологія та функції організаційної культури

Принципи, фактори і підходи щодо формування, підтримки та розвитку організаційної культури. Діяльнісний підхід дослідження культури управління. Філософсько-правова сутність культури управління.

Міжнародний менеджмент

Тема 1. Сутність міжнародного менеджменту та його особливості в умовах глобалізації

Поняття про міжнародні економічні відносини, його суб'єкти і об'єкти. Критерії структуризації світової економічної системи. Сутність світового ринку та критерії групування країн у світовій економіці. Євроінтеграційна стратегія України

Зміст глобалізації, передумови та етапи економічної інтеграції. Мережеві структури у складі регіональної економіки, особливості їх формування та функціонування.

Еволюція міжнародного поділу праці і його вплив на інтеграційні процеси. Міжнародна торгівля та роль СОТ у розвитку світового господарства. Міжнародний ринок праці та міграція робочої сили в глобалізованому світі

Тема 2. Базові функції менеджменту в міжнародних компаніях

Сутність і задачі міжнародного менеджменту. Міжнародний бізнес та його характерні риси в умовах глобалізації

Маркетинг та його роль в процесах управління. Міжнародний маркетинг.

Роль і місце господарських об'єднань у світовій системі економіки.

Функція планування в міжнародних компаніях. Контроль в міжнародному менеджменті

Тема 3. Інноваційна політика в міжнародному менеджменті

Технологічні ресурси світу, цілі та типи технологічної політики міжнародних компаній.

Міжнародний ринок інноваційних ресурсів та роль транснаціональних компаній у його модернізації.

Тема 4. Конкурентні стратегії компаній на міжнародних ринках

Чинники виходу компаній на світовий ринок та види міжнародних стратегій. Багатонаціональні та глобальні стратегії міжнародної діяльності транснаціональних компаній. Стратегічні альянси, їх сутність, ознаки, види та ринкове призначення.

Тема 5. Сучасні комунікаційні технології та їх прояв у міжнародному менеджменті

Глобальне інформаційне суспільство та інформаційна економіка.

Види електронного бізнесу та торговельні системи в Інтернет-середовищі

Значення і місце інформаційних технологій в міжнародному менеджменті. Становлення цифровізації економіки України в умовах посилення глобалізаційних процесів

Стратегічний менеджмент

Тема 1. Сутність стратегії та стратегічного управління

Передумови розвитку теорії стратегічного управління

Сутність і особливості стратегії підприємства

Стратегічне управління як функціональний вид менеджменту

Тема 2. Процес стратегічного управління

Визначення місії та цілей підприємства

Стратегічне планування

Реалізація стратегії та контроль в процесі стратегічних перетворень на підприємстві

Тема 3. Аналіз конкурентного середовища

Глобальне, секторальне та конкурентне середовище

Модель 5 сил конкуренції

Складові конкурентних переваг країни, регіону, територіальної громади, підприємства.

Тема 4. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги

Сутність конкурентоспроможності

Види стратегічних переваг

Оцінювання конкурентоспроможності підприємства

Тема 5. Стратегічний потенціал

Складові стратегічного потенціалу.

Синергійний ефект в менеджменті

Оцінювання стратегічного потенціалу

Тема 6. Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства

Рівні та класифікація стратегій

Еталонні стратегії розвитку підприємства

Ресурсні та товарна стратегії

Тема 7. Портфельні інвестиції та управління стратегічною позицією підприємства

Поняття «портфель підприємства» у стратегічному управлінні та мета його розробки. Використання матриць у стратегічному менеджменті.

«Портфельні інвестиції» у стратегічному управлінні та мета його формування.

Тема 8. Функціональні аспекти стратегічної діяльності

Стратегії управління персоналом.

Економічна сутність інновацій та інноваційна діяльність. Інновації в стратегічній діяльності. Стратегія науково-технічного співробітництва

Антикризова складова стратегічної діяльності.

Тема 9. Організаційна культура, яка підтримує стратегію

Сутність, компонентна структура, типологія та функції організаційної культури.

Принципи, фактори і підходи щодо формування, підтримки та розвитку організаційної культури. Зв'язок між корпоративною культурою і стратегією організацій

Інвестиційний менеджмент

Тема 1. Теоретичні засади інвестиційної діяльності

Поняття інвестицій та генеза їх теорії в процесі еволюції економічної думки

Сутність інвестиційної діяльності. Систематичний підхід до організації інвестиційної діяльності підприємства.

Задачі та функції інвестиційного менеджменту.

Тема 2. Інвестиційний ринок

Поняття інвестиційного ринку та його кон'юнктури

Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість

Інвестиційні ресурси. Інвестиційний потенціал підприємства.

Тема 3. Інвестиційні проекти

Зміст, етапи розробки та оцінка інвестиційних проектів

Управління інвестиційними проектами

Інвестиційні ризики

Бізнес-план інвестиційного проекту

Тема 4. Міжнародна інвестиційна діяльність

Процес іноземного інвестування

Теорії міжнародних інвестиційних процесів

Чинники міжнародної інвестиційної діяльності підприємства

Теоретичні засади формування міжнародних інвестиційних ресурсів

Міжнародний інвестиційний ринок в умовах глобалізації

4 Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів/вступників

Вимоги до професійного відбору

а) Вимоги до загальних компетентностей абітурієнтів:

- 1.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК₁);
- 2.Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК₂);
- 3.Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (ЗК₃);
- 4.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК₄);
- 5.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК₅);
- 6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК₆);
- 7.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК₇);
- 8.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК₉);
- 9.Знання основних сучасних положень управлінської науки щодо походження, розвитку та будови організацій усіх сфер діяльності, здатність їх застосовувати для формування світоглядної позиції (ЗК₁₀);
10. Здатність до ініціативності, відповідальності та навички до превентивного і аварійного планування, управління заходами безпеки професійної діяльності, уміння приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях, лідерські якості та знання міжнародних норм і законодавства України у сфері безпеки життєдіяльності населення, системи управління охороною праці та цивільного захисту.

б) вимоги до спеціальних компетенцій абітурієнтів:

- 1.Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК₁);
- 2.Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани (СК₂);
- 3.Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту (СК₃);

- 4.Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації (СК₄);
- 5.Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління (СК₅);
- 6.Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми (СК₆);
- 7.Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість (СК₇);
- 8.Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом (СК₈);
- 9.Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію (СК₉);
- 10.Здатність до управління підприємством та його розвитком (СК₁₀).

5 Порядок проведення вступного випробування

Вступні випробування проводяться у письмовому вигляді як відповідь на білет з 5 теоретичними питаннями. Питання охоплюють основні фахові предмети з менеджменту, а саме: «Основи менеджменту», «Міжнародний менеджмент», «Стратегічний менеджмент», «Інвестиційний менеджмент». Для відповіді на усі питання білету надається 1 година 20 хвилин.

6 Структура екзаменаційного білета

Структура: фахове вступне випробування включає теми з основ менеджменту, міжнародного менеджменту, стратегічного менеджменту, інвестиційного менеджменту. Білет складається з п'яти теоретичних питань.

Перелік питань до іспиту

1. Сутність процесу управління.
2. Функції менеджменту.
3. Організація як функція менеджменту.
4. Проектування організації.
5. Поняття планування як функції менеджменту.
6. Сутність мотивації.
7. Сучасні теорії мотивації.
8. Поняття та процес контролю.
9. Роль інформації в процесі комунікації.
10. Управління процесом комунікації.
11. Маркетинг та його роль в процесах управління
12. Інформаційні та комунікаційні технології в управлінні.
13. Поняття електронної комерції та її категорії
14. Сутність, компонентна структура, типологія та функції організаційної культури
15. Принципи, фактори і підходи щодо формування, підтримки та розвитку організаційної культури
16. Поняття про міжнародні економічні відносини, його суб'єкти і об'єкти

17. Критерії структуризації світової економічної системи
18. Сутність світового ринку та критерії групування країн у світовій економіці
19. Євроінтеграційна стратегія України
20. Зміст глобалізації, передумови та етапи економічної інтеграції
21. Мережеві структури у складі регіональної економіки, особливості їх формування та функціонування.
22. Еволюція міжнародного поділу праці і його вплив на інтеграційні процеси
23. Міжнародна торгівля та роль СОТ у розвитку світового господарства
24. Міжнародний ринок праці та міграція робочої сили в глобалізованому світі
25. Сутність і задачі міжнародного менеджменту
26. Міжнародний бізнес та його характерні риси в умовах глобалізації
27. Роль і місце господарських об'єднань у світовій системі економіки
28. Функція планування в міжнародних компаніях
29. Контроль в міжнародному менеджменті
30. Чинники виходу компаній на світовий ринок та види міжнародних стратегій
31. Передумови розвитку теорії стратегічного управління
32. Сутність і особливості стратегії підприємства
33. Стратегічне управління як функціональний вид менеджменту
34. Визначення місії та цілей підприємства
35. Стратегічне планування
36. Реалізація стратегії та контроль в процесі стратегічних перетворень на підприємстві
37. Види стратегічних переваг
38. Становлення цифровізації економіки України в умовах посилення глобалізаційних процесів
39. Синергійний ефект в менеджменті
40. Оцінювання стратегічного потенціалу
41. Рівні та класифікація стратегій
42. Еталонні стратегії розвитку підприємства
43. Ресурсні та товарна стратегії
44. «Портфельні інвестиції» у стратегічному управлінні та мета його формування..
45. Зв'язок між корпоративною культурою і стратегією організацій
46. Поняття інвестицій та генеза їх теорії в процесі еволюції економічної думки
47. Сутність інвестиційної діяльності
48. Задачі та функції інвестиційного менеджменту
49. Поняття інвестиційного ринку та його кон'юнктури
50. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість
51. Інвестиційні ресурси
52. Зміст, етапи розробки та оцінка інвестиційних проектів
53. Управління інвестиційними проектами
54. Інвестиційні ризики
55. Бізнес-план інвестиційного проекту
56. Процес іноземного інвестування
57. Теорії міжнародних інвестиційних процесів
58. Чинники міжнародної інвестиційної діяльності підприємства
59. Теоретичні засади формування міжнародних інвестиційних ресурсів
60. Міжнародний інвестиційний ринок в умовах глобалізації

61. Глобальне, секторальне та конкурентне середовище
62. Модель 5 сил конкуренції
63. Складові конкурентних переваг країни, регіону, територіальної громади, підприємства.
64. Сутність конкурентоспроможності
65. Оцінювання конкурентоспроможності підприємства
66. Стратегія науково-технічного співробітництва
67. Глобальне інформаційне суспільство та інформаційна економіка
68. Види електронного бізнесу та торговельні системи в Інтернет-середовищі
69. Значення і місце інформаційних технологій в міжнародному менеджменті
70. Стратегії управління персоналом
71. Економічна сутність інновацій та інноваційна діяльність
72. Інновації в стратегічній діяльності
73. Технологічні ресурси світу, цілі та типи технологічної політики міжнародних компаній
74. Міжнародний ринок інноваційних ресурсів
75. Антикризова складова стратегічної діяльності.

7 Критерії оцінювання вступного випробування

Для складання вступного іспиту існують білети. Білети складаються із п'яти питань, кожне максимально оцінюється у 20 балів, тобто здобувач максимально може отримати 100 балів.

В тому випадку, коли здобувач відповідає на питання без помилок, наводить приклади, він отримує 20 балів. Коли питання розкрито повністю, але приклади не наводяться, здобувач отримує 15 балів. Коли здобувач відповідає на питання, але з несуттєвими помилками, він отримує оцінку 10 балів. Якщо при відповіді здобувач допускає грубі помилки, або питання висвітлено менш ніж на половину, то він може отримати 5 балів. Якщо здобувач зовсім не відповідає на питання, він отримує 0 балів.

8 Рекомендована література

Базова

1. Інвестиційний менеджмент: теорія і практика : навч. посіб. / за ред. М.П. Бутка. – Ніжин : ТОВ «Аспект-Поліграф», 2009. – 452 с.
2. Менеджмент для місцевих органів публічної влади : підручник / за ред. М.П. Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 412 с.
3. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник / [М.П.Бутко, І.М.Бутко, М.Ю.Дітковська та ін.] / за заг. ред. М.П.Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 480 с.
4. Міжнародний менеджмент : підручник / за ред М.П. Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 412 с.

5. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч. посіб. / за ред. С.М. Шкарлета, М.П. Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 527 с.
6. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / за заг ред. Бутка М.П. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 376 с.
7. Стратегічний менеджмент в умовах посилення інтеграційних процесів: підручник / за заг ред М.П.Бутка. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2021. 344 с.

Допоміжна

1. Менеджмент для публічної влади : навч. посіб. / за заг. ред. М.П. Бутка. – Ніжин : ТОВ «Аспект-Поліграф», 2011. – 360 с.
2. Менеджмент інноваційної діяльності : навч. посіб. / за ред. М.П. Бутка. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 496 с.
3. Освітні програми спеціальності 073 Менеджмент рівнів бакалавр, магістр, доктор філософії. URL: https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php
4. Проектний менеджмент: регіональний зріз : навч. посіб. / за заг. ред. Бутка М.П. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 416 с.
5. Регіональна економіка в модернізаційному форматі : підручник (виконаний колективом авторів у складі Бутка М.П., Бутка І.М., Дітковської М.Ю., Олійченка І.М., Оліфіренка Л.Д., Пепа Т.В., Повної С.В., Попело О.В., Самійленко Г.М., Уляненка Ф.М., Хомик О.Д., Шабардіної Ю.В., Шевченка О.М.) / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Бутка М.П. – К. : ЦУЛ, 2020. – 432 с.